

DE TUINEN VAN DORR

Paul
Biegel

ILLUSTRATIES
CHARLOTTE DEMATONS

GOTTMER

Haarlem

De verloren stad

Er was maar één manier om het pikzwarte water over te komen: in het rieten bootje van de dwerg.

‘Dat kost een zoen op je linkerwang,’ zei de dwerg grinnikend. Hij had een bochel die hem voorover drukte, alsof hij voortdurend een zware zak op de rug droeg.

‘Goed,’ zei het meisje zacht.

De dwerg draaide zich om en liep hobbelend naar de oever. ‘Stap maar in,’ zei hij.

Het meisje droeg zilveren schoentjes; het gevlochten riet van het bootje kraakte nauwelijks toen ze erin ging zitten.

‘Achterin!’ snauwde de dwerg. Hij greep een lange vaarboom, sprong midden in de boot zodat het piepte en kraakte, en duwde af. Het water was zo pikzwart dat het licht van de maan er niet in weerkaatste. En het was zo breed dat je de andere oever niet kon zien, zelfs niet overdag.

De dwerg stak de vaarboom in de diepte, zette hem aan zijn schouder en begon te duwen tot hij bijna voorover viel. Toen deed hij een stap naar voren, en nog een, en nog een. Zo liep hij duwend over de rieten bodem tot aan de plek waar het meisje zat. Ze moest haar hoofd opzij buigen en ze voelde zijn laarzen tegen haar knie. Maar de dwerg keerde zich om, trok de vaarboom uit de diepte en liep ermee terug naar de voorkant van de boot, waar hij opnieuw begon, stap voor stap. En telkens kraakte de bodem.

Het water werd dieper. De dwerg moest iedere keer verder voorover bukken om zijn schouder tegen de vaarboom te kunnen leggen. Na zeven keer was hij met zijn gezicht zo laag als het zittende meisje en bij de laatste stap gaf hij zo’n harde duw dat hij bijna haar wang raakte met zijn rasperige neus.

‘Hè hè hè!’ grinnikte hij. ‘De zoen komt straks pas. Eerst de trog.’ Het meisje keek in zijn waterige ogen.

‘De trog is de diepte,’ zei de dwerg hijgend. ‘Hieronder. Als je er hier in valt, dan zink je drie uren naar beneden. Ik kan hier niet bomen.’ Hij legde de druipende stok dwars over de boot. ‘Als

we nog genoeg vaart hebben, pakt de zuigstroom ons. Dan gaat het vanzelf.' Hij grinnikte weer. 'Mooie schoentjes heb je aan. Zilver. Is 't echt zilver?'

Het meisje keek naar de bodem, maar ze zag iets anders. Ze zag een gaatje in het riet, waardoor het water naar binnen stroomde. Ze gaf een schreeuw.

'Stil!' riep de dwerg. 'Het water is alleen maar nieuwsgierig. Zet je voet erop, zilver houdt tegen.'

Het meisje drukte haar schoen op het lek, en de boot dobberde verder. Toen kwam de zuigstroom en begon te trekken in de richting van de overkant.

'Niet goed,' mompelde de dwerg. 'We moeten meer dwars.' Hij begon weer te bomen; ze waren over de trog heen. Toen hij voor de derde keer langs het meisje kwam, trapte zijn hak nog een gat in de rieten bodem.

'Je andere voet erop,' beval de dwerg. Het meisje moest wijdbeens gaan staan om erbij te kunnen. Er liep meer en meer water in de boot.

De dwerg begon te neuriën, af en toe met gemompelde woorden:

*Heen en weer
over 't zwarte meer
En telkens gaat er
een méér over 't water.*

'Zijn we er haast?' vroeg het meisje nu.

De dwerg gaf geen antwoord. Hij neuriede verder en hij boomde verder, met langzame passen, en iedere keer kraakte het riet onder zijn laarzen.

Het meisje tuurde in de verte, maar er was niets te zien dan de wijde zwarte vlakte, waarin geen rimpeltje golfde en geen lichtje weerspiegelde.

‘Kijk voor je,’ snauwde de dwerg. ‘Daar, nog een lek.’ Hij duwde verder tegen zijn vaarboom alsof het niets te betekenen had. ‘Je hand erop!’ riep hij tegen het meisje. ‘Vooruit, bukken.’

Het meisje kon er juist bij, zonder haar voeten te verzetten. Ze stond erg ongelukkig en het water prikte als spelden tegen haar hand. Iedere keer als de dwerg langskwam, schuurden zijn laarzen langs haar schouders. Ze stonken naar ranzig vet.

We halen het nooit, dacht het meisje. We zullen zinken en verdrinken. Dan is alles voor niets geweest.

Daar golfde het water naar binnen door een vierde gat in de rieten bodem.

‘Op je knieën gaat beter,’ zei de dwerg.

Het meisje knielde op de gaten waar eerst haar voeten hadden gestaan. Met haar beide handen bedekte ze de twee andere gaten. Het water kwam tot haar mouwen en haar rok werd kletsnat.

De dwerg bleef heen en weer lopen met de vaarboom. Hij moest waden door het water dat op de bodem stond en het spatte voor zijn laarzen uit; het meisje voelde een druppel op haar lippen. Het smaakte bitter.

En iedere keer was ze bang dat de dwerg op haar hand zou trappen. Maar ze durfde haar hand niet weg te nemen, want dan zou de boot veel harder vollopen.

‘Zing eens een liedje,’ zei de dwerg. ‘Dat boomt lekker.’

Maar het meisje zweeg.

‘Toe vooruit,’ beval de dwerg. ‘Zing wat. Ik houd van lieve stemmetjes.’

En toen, op handen en knieën in een zinkende dwergenboot van riet, begon het meisje een heel vreemd liedje te zingen. Haar kristallen stemmetje klonk over het water; het leek er nog stiller van te worden, alsof het nieuwsgierig was naar de woorden.

*Zondag zaai ik hem
maandag maai ik hem
dinsdag dors ik hem
woensdag was ik hem
donderdag droog ik hem
vrijdag vrij ik hem
en zaterdag...*

Toen stakte haar stem. De dwerg had met zijn hak een groot gat in de bodem getrapt en het water golfde naar binnen.

Maar de boot zonk niet. Hij raakte juist de grond van de overkant en de dwerg sprong op de oever. 'We zijn er,' zei hij. 'Wat gebeurde er zaterdag?'

Het meisje was overeind gekomen en stapte op de wal. Ze keek de dwerg met grote ogen aan. 'Ik weet het niet,' zei ze. 'Ik ken het niet verder. Ik weet niet hoe het afloopt.'

'Een vreemd lied,' mompelde de dwerg. 'En gevaarlijk ook, zou ik denken. Zing het maar niet, daarginds.'

Het meisje bleef hem aanstaren. ‘Dank u wel voor de overtocht,’ zei ze.

‘Hé hé, en nu mijn zoen,’ grinnikte de dwerg. ‘Op de linker.’
Het meisje draaide haar hoofd opzij.

De dwerg richtte zich op en klauwde een hand naar haar schouders. ‘Kom hier, mijn Dwergelief,’ hijgde hij, en zijn vermoldde adem steeg haar in het gezicht. Maar ze moest nog een beetje bukken zodat hij erbij kon.

Toen drukte hij zijn lippen op haar wang en gaf de zoen. Het prikte.

Met een grijns liet hij haar los. ‘Wel wel,’ grinnikte hij, ‘dat staat de jongejuffer mooi.’

Maar het meisje wist niet wat hij bedoelde, want ze kon niet zien dat de afdruk van zijn dwergelippen pikzwart in haar wang gegroefd stond.

Onuitwisbaar.

‘En wat zit er aan die ketting?’ vroeg de dwerg met een valse blik. Het meisje voelde aan haar hals. ‘Dat gaat je niks aan,’ zei ze. ‘Ga nu maar weg.’

‘Geheimpjes?’ vroeg de dwerg. ‘Pas er maar mee op, daarginds.’ Met deze woorden draaide hij zich om en liep terug naar zijn boot om de gaten te gaan dichten met riet en pek en spuug.

Het meisje keerde zich ook om en nam het paadje dat bij de oever begon. Haar zilveren schoenen sopten van het water en haar rok kleefde aan haar knieën.

Recht vooruit lag de doodstille stad. Met hoge muren en hoge torens, zonder kleur in het donker en met niet één enkel lichtje. Het was de verloren stad Dorr, waar niemand meer van wist. Wie was dit meisje? Waarom ging ze naar die stille, stenen stad, en wat droeg ze aan de zilveren ketting om haar hals?

Dat is een oud verhaal, maar nu is de tijd gekomen om het te vertellen.

De
poortwachter

Aan de ingang van de verloren stad Dorr lag een donkere poort. Daar rook het naar eeuwen geleden. Vóór de poort stond een huisje waar de poortwachter dag en nacht waakte. Het was de oude soldaat Jiri.

Toen hij die nacht de voetstappen van het meisje over het pad hoorde naderen, riep hij: ‘Halt!’ en kwam op haar af. ‘Laat je paspoort zien.’

Het meisje boog haar hoofd. ‘Ik heb er geen,’ zei ze.

‘Heeft de dwerg je dan niet overgezet?’ vroeg de soldaat Jiri. ‘Jawel,’ mompelde het meisje.

‘Laat zien dan,’ beval de soldaat. Hij tilde haar hoofd op en duwde het opzij. ‘Ik kan het niet lezen in de zwarte nacht. Kom in het licht.’ Hij duwde haar naar binnen, in zijn wachterhuisje, stak een kaars aan en hield de flakkerende vlam bij haar linkerwang.

‘De bloodaard!’ mompelde hij. ‘Geen naam maar een kus. Een zwarte zoen heeft hij op je wangetje gezet. Een duur paspoort. Heb je geen naam?’

‘Ach,’ zei het meisje, ‘noem me zoals je wilt.’

De oude soldaat keek haar aan. ‘Dwergelief zal ik je noemen,’ zei hij. ‘En Dwergelief zul je heten in deze stad.’ Hij schudde zijn hoofd. ‘Maar je bent te lief voor hier. Wat kom je hier doen?’

Het meisje antwoordde: ‘Ik zoek de tuinen van Dorr.’

‘Wat?!’ De soldaat Jiri opende zijn mond, liet zich achterover vallen op zijn stoel en begon te lachen. Van diep uit zijn keel kwam het omhoog en bulderde naar buiten. ‘Tuinen?’ riep hij uit. ‘Tuinen in Dorr? Ha ha ha! Die vind je hier niet, zelfs geen kleintje, geen bloempot, niks! Dacht je dat er iets groeide, in Dorr?’ Dwergelief werd bleek. ‘Ze hebben het me verteld,’ zei ze.

‘Wie?’ vroeg de soldaat.

‘Ach, zovelen,’ zei het meisje.

Jiri greep haar arm. ‘Kom je dan van ver? Blijf wat en praat met me. Ik zit altijd alleen, met bruin brood en kaas. Wil je er wat van?’

‘O ja,’ zei Dwergelief. Ze ging zitten.

Jiri pakte brood en kaas. Hij liep op één laars en een blote voet. ‘Waar is je andere?’ vroeg Dwergelief.

‘Verloren,’ zei Jiri. ‘In mijn laatste slag.’

‘Was je dapper?’ vroeg het meisje.

‘Altijd geweest,’ zei Jiri. ‘Ik zal je mijn dapperheid vertellen.’ Hij nam een grote hap en toen hij was uitgekauwd begon hij.

HET VERHAAL VAN DE DAPPERE SOLDAAT JIRI

We hadden samen een kanon, mijn makker en ik, en samen een paard. We dienden in het leger van generaal Tsem die oorlog voerde tegen de vijand. ‘Dat zijn kwajen,’ riep hij elke ochtend bars en wees ze in de verte aan. ‘Ze willen de stad innemen. D’r op af!’

Soms had de vijand rode broeken aan, soms groene en ook weleens witte. Maar dat kon ons niets schelen, wij hoefden er alleen maar ons kanon op te richten en hard te schieten.

Mijn makker kon het best mikken, en ik deed de kogels erin en stak de lont aan. Ons kanon heette Brenz, en het brulde zo hard dat we onze vingers in de oren moesten stoppen, en daarna onze neus moesten dichtknijpen voor de stank. En als we de hele dag goed raak hadden geschoten, gingen we ’s avonds op ons paard zitten, mijn makker en ik, en reden naar de stad. Want daar was wijn te drinken en er waren lieve meisjes om mee te dansen. De wijn dronken we uit één glas en we hielden elkaar bij de schouder om niet om te vallen en zo dansten we ook samen met de meisjes en kusten hen samen, ieder op een wang. Dan giechelden ze en zeiden dat we naar kruitdamp roken. Dat was de mooie soldatentijd, en als we weer naar huis reden op ons ene paard, mijn makker vóór en ik achter, dan zongen we tegen de maan en ik zei: ‘Je ruikt naar wijn’

en hij riep terug: ‘Maar morgen zal het weer kruitdamp zijn.’ Zo sprongen de dagen, de maanden en de jaren voort. Want steeds was er weer een nieuwe vijand in de verte, soms met zwarte broeken en zwarte hemden.

Maar op een ochtend kwam de generaal met bliksemogen en schreeuwde ons toe dat we moesten meekomen met kanon en al, om de heuvel over te trekken want er kwam een vijand van de andere kant. We spanden ons paard voor ons kanon en voerden het over de heuvel buiten de stad. Daar kwam een verschrikkelijke vijand in zilveren kleren aanmarcheren, één-twee één-twee, en we begonnen dadelijk te schieten. Mijn makker mikte en ik vuurde en de ene kogel na de andere vloog met angstaanjagend gehuil op de marcheerders af, maar ze bleven naderen, één-twee één-twee.

‘Vooruit!’ brulde de generaal en ik deed twee kogels tegelijk in het kanon en een dubbele portie kruit, en mijn makker mikte met allebei zijn ogen, maar de vijand bleef doorlopen in zijn zilveren kleren, steeds dichterbij ons toe.

‘Vuur!’ brulde de generaal. ‘Vuur!’ brulde de generaal. ‘Vuur!’ brulde – Toen was de generaal dood want de vijand had hem getroffen. Ons leger raakte in de war. Er kwamen geen bevelen meer, niemand anders wilde generaal zijn en er begonnen soldaten weg te vluchten.

Maar mijn makker en ik schoten door. We stopten onze vingers niet meer in onze oren en we hielden onze neus niet meer dicht, we waren zelf helemaal knal en stank, we vergaten de lieve meisjes en mikten en vuurden op de zilveren vijand die we maar niet konden raken.

Toen greep ik onze laatste kogel. ‘Laten we samen mikken,’ riep ik tegen mijn makker. ‘Jij vóór en ik achter.’ Maar toen hij zijn wang tegen de loop legde en zijn ogen tot nauwe spleten trok, viel hij achterover. Ik ving hem op. Zijn hoofd bonsde tegen mijn schouder. Ik draaide het opzij en keek hem aan. Zijn ogen mikten

nog, maar hij zag niets meer, de vijand niet en mij ook niet. Hij was dood, net als de generaal.

Ik legde hem neer en gaf een schreeuw, harder dan ons kanon. En in m'n eentje schoot ik de laatste kogel af naar de zilveren vijand. En toen, omdat ik geen kogels meer had, trok ik mijn laars uit, stopte hem in ons kanon, deed er dertien pond kruit bij en vuurde af. Met een verschrikkelijk gehuil gierde mijn laars door de lucht en trof de hoofdman van de vijand in de borst. Maar hij lachte en kwam nader, en de voetstap van mijn laars stond zwart op zijn zilveren borst afgedrukt.

